

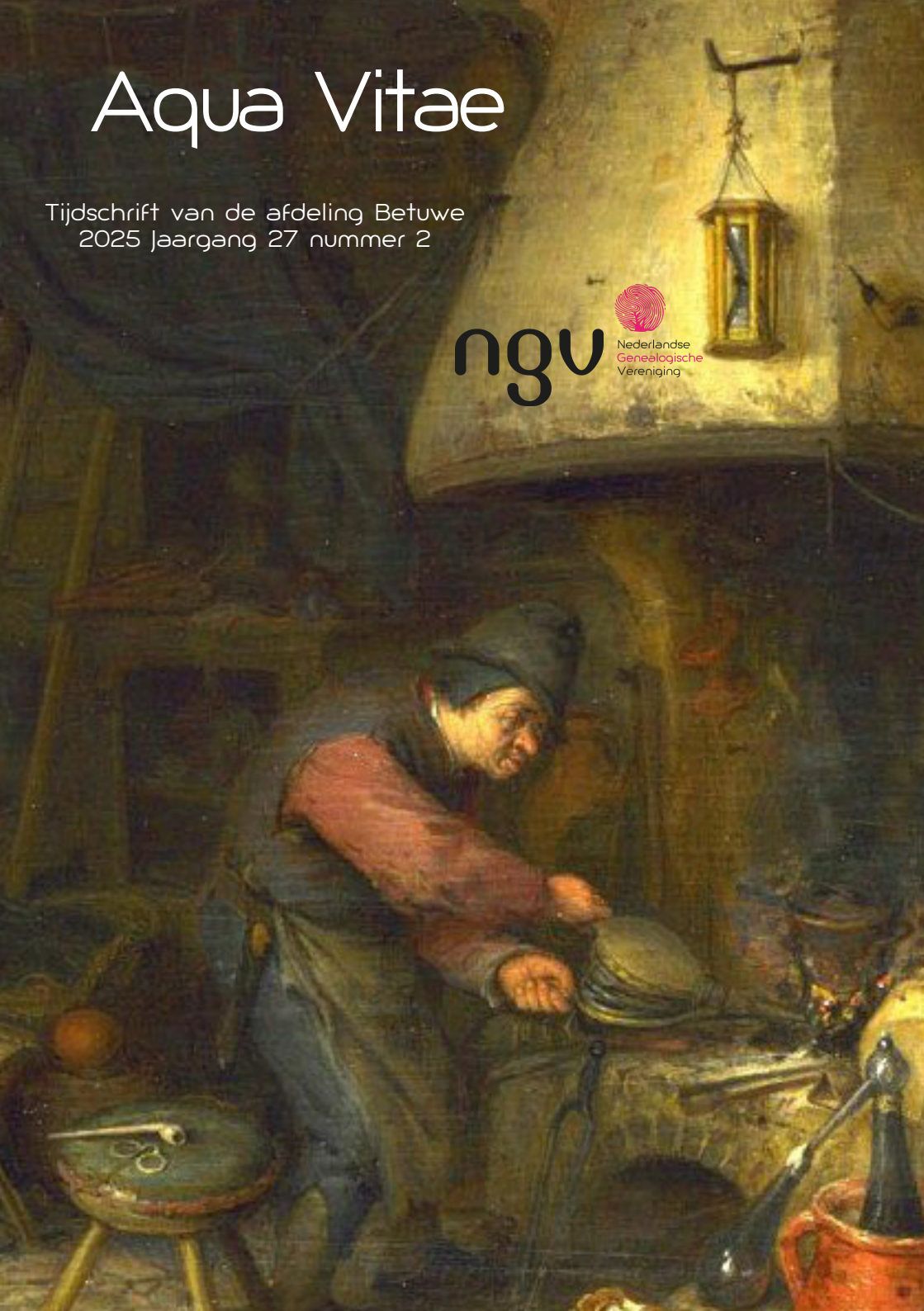
Aqua Vitae

Tijdschrift van de afdeling Betuwe
2025 Jaargang 27 nummer 2

ngv

Nederlandse
Genealogische
Vereniging

Inhoudsopgave

Stamboomcafé	2
Van de interim-voorzitter	3
Kwartierstaat Gijsbert Meertensz van Meteren - <i>Hans Thien</i>	4
Onmisbare bron - <i>Harry Houtzager</i>	11
Onderzoek in het buitenland zonder te reizen - <i>Jan Middelkoop</i>	11
Coenraad van Heteren - ca 1700-1788 - <i>Maria Teunissen van Manen</i>	14
De Schotten zijn er weer! - <i>Harry Houtzager</i>	24
Je gelooft het niet, als je het niet zelf hebt gezien - <i>Jan Middelkoop</i>	26
Lezingen	28
Colofon	31

StamboomCafé

StamboomCafé, Genealogisch Café, Inlooppreekuur, Voorouderspreekuur. Dit zijn termen voor de zelfde gebeurtenis bij verschillende afdelingen van de NGV. Onze inloopbijeenkomsten hebben we Stamboomcafé genoemd en worden op meerdere plaatsen gehouden. Er zijn dan zeer geroutineerde leden van onze afdeling aanwezig om onze leden en belangstellenden te voorzien van tips voor, hulp bij en antwoorden op vragen over genealogie. Kijk voor eventuele wijzigingen even op de website www.ngv-afdelingen.nl/bet/agenda.

In **Tiel** in het RAR weer vrije inloop voor het StamboomCafé elke 2e vrijdagmiddag van twee tot vier, dus op 10 oktober, 14 november en 12 december.

In **Geldermalsen** in de bibliotheek in De Pluk een StamboomCafé elke 2e woensdagmorgen van de maand van 10-12uur, in samenwerking met de Historische Kring West-Betuwe. Dus op 8 oktober, 12 november en 10 december

In **Zaltbommel**, is woensdagavond van zes tot kwart voor acht StamboomCafé in de bibliotheek aan de Courtine in samenwerking met de Historische Kring Bommelerwaard. Dus op 8 oktober, 12 november en 10 december

De koffie is gratis en in de studiezaal kan vaak al direct worden getoond hoe men de zaken in de praktijk kan brengen. Breng gerust uw partner, kinderen of burens mee. Er is genoeg te vinden en te zien voor iedereen. De koffie en thee zijn gratis.

In **Kerkdriel** is het *Stamboomcafe on tour* op 1 november in de bibliotheek, van 13-15 uur.

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is niet toegestaan. De inhoud van de artikelen is voor verantwoording van de auteur.

Inleveren van kopij vóór 1 augustus en 1 december. Afbeeldingen graag los erbij in een zo groot mogelijke resolutie (zoveel mogelijk pixels).

Van de interim-voorzitter

Beste lezers,

Alweer een nieuwe Aqua Vitae, waarvoor vooral dank aan Maja. Mooi opgemaakt en voorzien van informatie over onze hobby(verslaving). We communiceren wat af. Digitaal verspreiden we nieuwtjes, artikelen en onderling helpen we elkaar. Maar dat laatste natuurlijk in onze regio en aangezien zo'n 40% van onze afdelingsleden niet in het rivierengebied woont zijn die leden van onze afdeling aangewezen op de service van de andere afdelingen. Ga daar vooral naar toe, ze noemen het misschien een voorouder-spreekuur i.p.v. een stamboomcafé, maar daarom hoeft het nog niet anders te zijn. Toch is er blijkbaar een drempel, want ook bij ons wordt het stamboomcafé niet bezocht door leden van andere afdelingen, die in ons werkgebied wonen. Het lijkt een beetje op de instelling van de bewoners langs de rivier. De mensen aan de overkant zijn van de 'andere kant', dus blijkbaar anders. Ik zie dat ook in mijn eigen oer-migratie, de meeste voorouders bleven aan één kant van de rivier hangen en vermengden zich niet of nauwelijks met mensen van 'de overkant'.

Dus kijk eens op de afdelingspagina waaronder je woonplaats valt en ga eens op bezoek bij hun lezingen en stamboomcafé's. Een mooi begin is om in Leiden te gaan kijken op de 27e september bij de afdeling Rijnland en Kennemerland in de Hooglandse Kerk aldaar. Die maken een hele happening van hun 40-jarig jubileum. Wij houden het de 26e wat intiemer.

Onze afdeling organiseert weer de gebruikelijke drie lezingen dit najaar. Zie voor de informatie verderop. Daarnaast de gebruikelijke stamboomcafé's in Tiel, Geldermalsen en Zaltbommel. In de Bommelerwaard gaat men ook 'on tour' naar andere plaatsen in de Bommelerwaard. Zie de agenda op onze afdelingspagina www.ngv-afdelingen.nl/bet.

Ook gaan we in oktober en november een cursus in zes delen geven voor beginners. Heb je in je omgeving al iemand geïnfecteerd met het genealogievirus, laat hij/zij zich opgeven voor de cursus op ngvBetuwe@gmail.com.

Wellicht tot ziens, anders tot schrijfs, ik stuur wel weer een nieuwsbrief, en wil je je eigen onderzoek onder de aandacht van anderen brengen: kom naar de novemberlezing. Daar vertelt John Glaser hoe je met GDP heel simpel een mooie website bouwt op basis van jouw onderzoek. Dan hoeft je geen boek te laten drukken en kun je nieuwe vondsten gewoon aanvullen op je website. Gewoon doen.

Jan Middelkoop, secretaris

Kwartierstaat Gijsbert Meertensz van Meteren

Deze kwartierstaat is de uitwerking van de reeks vermeld in de vorige Aqua Vitae, 2025-1, p.8 in schema Van Meteren.

Ik beperk me met het aantal vermeldingen tot de hoofdzaken. In bronnen waar een naam veel voorkomt, geef ik aan dat er meerdere folio's zijn met info over deze persoon. Ik beperk me ook door alleen archiefbronnen te gebruiken. Wanneer het echt niet anders kan, wordt een boek vermeld.

Generatie I

1. Gijsbert Meertensz van Meteren, geboren Buurmalsen circa 1665, begraven Tricht 21 februari 1714, trouwt Buurmalsen 16 april 1688 Teuntje Gerritse van Rijnberck.

Ze hebben samen een testament opgemaakt op 14 februari 1714¹ ten behoeve van zijn kinderen. Op 10 augustus 1690² verklaart hij dat zijn vader nog leeft. Tevens nog vermeld als borg op 11-4-1711³. Gijsbert was pachter wegens kapittel van St. Pieter in Utrecht over een lange reeks van jaren (1690-1713) met diverse akkers onder Buurmalsen en Tricht⁴. Hij is verder nog vermeld in diverse akten⁵.

Generatie II

2. Meerten Gijsbertsz van Meteren, geboren Buurmalsen circa 1640, overleden na 6 januari 1685⁶, trouwt
3. Hendrika Jaspersdr. van Oordt, geboren Heerewaarden circa 1640.

Generatie III

4. Gijsbert van Meteren, geboren circa 1618, trouwt
5. Stijne Dircksdreem (Vereem).
6. Jasper Peters (van Oordt), geboren circa 1605, overleden voor 14 mei 1689⁷, molenaar te Heerewaarden (1659)⁸, nabuur te Geldermalsen (1659)⁹, schout van Geldermalsen 1671¹⁰, 1676¹¹, 1677¹², vermeld als pachter op Malsen (1659)¹³ en nog als curator (1660)¹⁴.
Jasper is sinds 2 september 1638 eigenaar van de molen, afkomstig van zijn vader¹⁵. Hij koopt het huis 'de Zwaan' op 4 juli 1640¹⁶.
Ook nog vermeld wegens verkoop, vercost en opgedragen dd. 5-4-1636¹⁷, en wegens een kwijting met kantmelding dd. 27 november 1637 met aktedatum 2 februari 1643¹⁸ en nog op 18 februari 1648¹⁹, trouwt (als weduwnaar van Herberich Jansdr), circa 1638
7. Hendrika Hendricksdr van den Bos (van den Heuvel).

Generatie IV

8. Meerten Gijsbertsz van Meteren, geboren circa 1595.
10. Dirck Crijnen Vereem (Vreem).
12. Peter Jansz. (van Oordt), geboren circa 1562, alias Voetken (als achternaam) in akte dd. 17 februari 1618²⁰, ook vermeld op 7 april 1623²¹.
Hij was weduwnaar van Marijtje Willemse van Wijnen (huwt Tiel 24 mei 1601). Woonde in 1613 en in 1624 in Haaften en was pachter van de korenmolen in Heerewaarden dd. 25 november 1625²². Peter is diverse malen in de gelofte-signaten van Tuil vermeld: 1610²³, 1611²⁴, 1615²⁵. Tevens krijgt Peter een tijns-brief dd. 3 juni 1561 die gelost is op 7 april 1623²⁶. Ook verkoopt hij tezamen met zijn zusters Elis en Jenneken een hoffske aan Reinier Willemsz. Dit was afkomstig van hun grootvader Jan Corstensz, nadien in eigendom van zoon Jan Jansz en daarna van Peter Jans en zijn zusters²⁷. Peter leefde nog op 7 mei 1630²⁸. Hij draagt de molen over aan zoon Jasper op 2-9-1638²⁹, ook vermeld met zoon Jasper wegens een aflossing dd. 7 maart 1636³⁰, vermeld met verwijzing naar akte dd. 20 november 1625 wegens de molen dd. 6 juni 1630³¹ en nog een akte dd. 6 mei 1630³², trouwt circa 1604
13. Anna Hendricks, geboren circa 1580. Anna bezit land onder Meteren, genaamd "de Bergacker" in 1630³³ overleden Heerewaarden tussen 7 juli 1639 en 29 juli 1640³⁴.
14. Hendrick Hendricksz van den Bos (ook wel als Tamborijn vermeld), geboren circa 1580, trouwt
15. Heijlken Hendricksdr van Venlois (Venlo), overleden Heerewaarden voor 15 januari 1642³⁵.

Generatie V

16. Gijsbert Jansz, geboren circa 1570, overleden voor 30 oktober 1611³⁶, trouwt
17. N.N. Meertensz van Bruchem³⁷, geboren circa 1575.
24. Jan Jan Corstensz, muller in Deil (1596 en 1597)³⁸.
26. Hendrick Matthijsz, geboren circa 1550, overleden Deil na 16 februari 1638³⁹.
Schepen van Deil van 1594 tot 1637⁴⁰, schout van Meteren (1599)⁴¹, trouwt
27. Maria Melchiorsdr van Cuijck van Meteren.
30. Hendrick van Venlo, vermeld met zijn vrouw op 21 februari 1584 in latere akte dd. 18 december 1618⁴², trouwt
31. Meriken Egensdr (van Driel), overleden voor 18 december 1618⁴³.

Generatie VI

32. Jan Huberts, geboren circa 1535, overleden na 28 juni 1600⁴⁴, vermeld als vader van Hubert Jansz dd. Juni 1587⁴⁵, koopt losbrief van Hans Henckel dd. 21

september 1590⁴⁶. Hij maakt zich sterk voor het voorkind van zijn vrouw "bij Dirck Jans verkregen" met "Pro se et tutor uxure" bij verkoop aan Walraven van Haefften met drie rentebrieven met akte datum 9 juni 1591⁴⁷, Corstentrianus (?) presenteert Jan Huberts in alles te voldoen met de vermogenscedullen die J.H. heeft opgenomen van Dirckje Jans van Bruchem, akte dd. 5 september 1591⁴⁸, Jan Huberts is aangeklaagd dd. 10 september 1595⁴⁹.

De zoons van Jan Huberts, genaamd Hubert, Cornelis en Willem hebben een erfenis te verdelen, akte dd. 17-11-1626⁵⁰, trouwt voor 1565 (geschat)

33. Heijltje van Cuijck van Meteren, geboren circa 1540, treedt op als bestemoeder en overzulckx als momberse van Dirck per soen naeglaeten weeskint Baetgen, volmachtigde Reijn Jan Michiels, dd. 26-3-1614⁵¹, Heijlte heeft als weduwe testament gemaakt op 22-3-1613⁵².

34. Meerten van Bruchem, geboren circa 1540, vermeld tussen 1577 en 1595⁵³, draagt op aan Alyt van Haefften twee tijsnbrieven: 1. staande op joffr. Alyt van Haefften, voirs(chreven) en Aert van Meteren, sprekende van 7 gulden 's jaers en: 2. staande op joffer Lucretia, weduwe van Zalr. Johan van Haefften sprekende van 9 gulden 's jaers⁵⁴, trouwt

35. Jenneken (Janneken) Geurt Hermensdr van Hausschild.

48. Jan Corstensz, geboren circa 1500, overleden tussen 15 april 1543 en 2 februari 1551⁵⁵, koopt land te Haaften dd. 4 januari 1535⁵⁶, nog een stuk land gekocht aldaar dd. 25 november 1540⁵⁷, koopt van Jan die Rouwen een hoffstede met bepotinge ende toebehoren te Haefften, dd. 9 april 1541⁵⁸ vermeld als belender van een hof te Haefften, dd. 18 mei 1542 en 15 april 1543 en op 2 februari 1551⁵⁹, en Jan Corstensz nog vermeld als grootvader van Peter Jansz dd. 18 november 1620⁶⁰.

54. Melchior van Cuijck van Meteren, geboren circa 1510, overleden tussen 27 september 1578⁶¹ en 7 juli 1580⁶². Schepen van Tuil in 1535⁶³, idem in 1545/1549⁶⁴, 1551/52, 1554/55, 1557⁶⁵, hij koopt goederen in Gameren in 1568⁶⁶ en in 1569⁶⁷. Op 9 mei 1590 verdelen zijn erfgenamen al zijn bezittingen⁶⁸.

Hij was tezamen met zijn vader Johan gedaagd inzake de Volenweerd te Ochten en de Middelweerd te Echteld in 1539⁶⁹ en duurde tot 1542⁷⁰. Postuum (?) vermeld bij transport van deze weerden op 7 juni 1571⁷¹. Ook vermeld in de Riddercedulle van de Bommelerwaard anno 1565 en 1570⁷².

Ook gegoed met de Bergakker of "Meterens Bouwing" onder Meteren en met de Kroonskamp in (Gelder)malsen in 1563⁷³. Hij was in 1565/66 woonachtig in Hiern⁷⁴. Melchior is diverse malen vermeld in de Bank van Tuil⁷⁵. Hij was gedaagd op 21 februari 1555, tezamen met broer Aart⁷⁶. Ook was hij beleend met een goed te Geldermalsen (1557-1561)⁷⁷, koopt een goed van Gijsbert Pieck op 18 november 1563⁷⁸, ook nog beleend met 4 morgen onder Geldermalsen in 1566⁷⁹, nog geldzaken geregeld op 20 juni 1566⁸⁰, vermeld met Aart, zijn broer op 2 maart 1568⁸¹.

Hij koopt ook nog een goed te Gameren op 28 juli 1568⁸², beslaglegging op

goed te Meteren, die dit met veel geld wist op te heffen dd. 15 maart 1569⁸³, trouwt

55. Anna, overleden voor 28 april 1584⁸⁴.

62. Egen Egensz van Driel, geboren circa 1520, overleden voor 21 februari 1584⁸⁵, trouwt

63. Heylwich Joostendr de Cocq van Delwijnen.

Generatie VII

64. Hubert Jansz, geboren circa 1500, overleden voor 29 mei 1539⁸⁶, trouwt

65. Heylke, weduwe op 29 mei 1539⁸⁷.

108. Jan van Cuijck van Meteren, geboren circa 1485, overleden na 1546⁸⁸, sche van Deil in 1514⁸⁹, '17, '18, '20, '27⁹⁰, '32, '45, '50 en 1553-'54⁹¹, heemraad Tielwaard 1530⁹², 1532⁹³ en 1539⁹⁴. Hij is gedaagde inzake de Vollenweert te Ochten en de Middelweert te Echteld in 1539/1542⁹⁵, heeft brief op erfpachtrecht getekend 28-5-1530⁹⁶, komt voor op Riddercedul Kwartier van Nijmegen van 1555⁹⁷, dijkopzichter in 1539⁹⁸, trouwt

109. Jenneken Aertsdr.

124. Egen Egensz van Driel den Alden, geboren circa 1495, overleden tussen 1559 en 1566, trouwt

125. Elesabeth.

126. Joest Egensz die Cock, overleden voor 1546, trouwt

127. Anna Wolter Gijsbertsdochter van Delwijnen van Erp, geboren circa 1500, overleden circa 1547.

Generatie VIII

216. Willem van Cuijck van Meteren, geboren circa 1455, schepen van Deil in 1504.

248. Egen Egensz van Driel, geboren circa 1460, overleden circa 1548.

254. Wolter (Wouter) Gijsbertsz de Cock van Delwijnen, geboren circa 1475, overleden voor 30 juni 1538⁹⁹, trouwt

255. Heylken (Hilleken), overleden voor 10 december 1545¹⁰⁰.

Generatie IX

512. Jan van Cuijck van Meteren, geboren circa 1425, overleden 1507-1511. Hij verkrijgt in 1468 de Vollenweert te Ochten en de Middelweert boven Tiel te Echteld in pand van zijn schoonvader Willem van Egmond, sluit in 1472 een bestand met de hertog van Gelre¹⁰¹, trouwt

513. Maria bastaard Willemsdr van Egmond, geboren circa 1435, overleden na 1468.

Generatie X

1024. Jan Jansz van Cuijck van Meteren, geboren circa 1395, overleden 1460-1472, schepen van Deil 1444¹⁰², zegelt in 1442 het verbond van de Lantschap, vermeld op riddercedul 1460
1026. Willem van Egmond, geboren 26 januari 1412, overleden 17 januari 1483, begraven in Grave naast zijn broeder hertog Arnold van Gelre.
Voor zijn voorgeslacht zie Gens Nostra 1990-nr. 10/11, p.471 bij 23/127. U kunt hiermee terug naar Karel de Grote.

Generatie XI

2048. Jan van Tiel (van Meteren), geboren circa 1360, overleden 1436-1439, vermeld 1398-1436, schepen van Deil in 1402, trouwt
2049. Elisabeth van Kuyc, geboren circa 1370, erfdochter van Meteren.

Generatie XII

4098. Wenemar van Kuyc, geboren circa 1330, overleden circa 1390, heer van Kuyc en Grave 1382-1390 en voogd van Neerloen, trouwt
4099. Aleydis de Cocq van Opijnen, geboren circa 1335.

Via dit echtpaar kunt U ook terug naar Karel de Grote: Zie Gens Nostra 1990, nummer 11/12, p.270 (schuin aangegeven), nr. 18/214.

Veel plezier!

Naschrift

De eerste drie generaties zijn op basis van onderzoek van Dhr. J.A. Coldewey. De vernoeming van de kinderen hebben me erg geholpen. Voor precieze gegevens moet ik melden dat mijn gegevens verloren zijn gegaan. Het vergt opnieuw onderzoek in Den Haag om weer het juiste spoor te vinden. Ik denk dat het te vinden is in doos 8, welke vaker als bron is aangehaald. Hiermee verdient deze bron geen schoonheidsprijs.

Hans Thien

Noten

- 1 Alles in het Regionaal Archief Rivierenland, tenzij anders aangegeven. ORA: dingsign Deil, inv. 14, f° 122v/123r.
- 2 ORA: Schepenbank Buren en Asch , inv. 273.
- 3 ORA: dingsign. Deil, inv. 14, f° 87r.
- 4 Het Utrechts Archief (HUA), Arch. Kapittel van Sint Pieter, inv. 400-5, div. f^{os}.
- 5 ORA: dingsign. Deil , inv 14, div. f^{os}.
- 6 ORA: dingsign. Deil, inv. 13, f° 47.
- 7 ORA: dingsign. Deil, inv. 13, f° 226v.
- 8 ORA: geloftesign. Deil, inv. 1096, f° 170.
- 9 ORA: geloftesign. Deil, inv. 1096, f° 170.
- 10 ORA: geloftesign. Deil. Inv. 1097, f° 356r.
- 11 ORA, dingsign. Deil, inv. 12, f° 83r
- 12 ORA: geloftesign. Deil, inv. 1098, f° 125r.
- 13 ORA: dingsign. Deil, inv. 10, f° 6v.
- 14 ORA: dingsign. Deil, inv. 10, f° 43r.
- 15 ORA: geloftesign. Heerewaarden, inv. 148, f° 190v/191r.
- 16 ORA: dingsign. Heerewaarden, inv. 2, f° 225v.
- 17 ORA: geloftesign. Heerewaarden, inv. 148, f° 128v.
- 18 ORA: geloftesign. Heerewaarden, inv.146, f^o172r.
- 19 ORA: dingsign. Heerewaarden, inv. 1, f° 233r/24r.
- 20 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1246, f° 179v.
- 21 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1048, f^o283.
- 22 ORA: geloftesign. Heerewaarden, inv. 148, f° 23r,
- 23 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1246, f° 16.
- 24 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1246. f° 29.
- 25 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1246, f° 125/125.
- 26 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1247, f° 283.
- 27 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1247, f° 18.
- 28 ORA: geloftesign. Deil, inv. 1094, f^o29r.
- 29 ORA: geloftesign. Heerewaarden, inv. 148, f° 190v/191r.
- 30 ORA: geloftesign. Heerewaarden, inv. 148, f° 127r.
- 31 ORA: geloftesign. Heerewaarden, inv.148, f° 23r.
- 32 ORA: geloftesign. Deil, inv. 1094, f° 29r.
- 33 ORA: geloftesign. Deil, inv. 1094, f° 29r.
- 34 ORA: geloftesign. Heerewaarden, inv. 148, f° 259r en f° 301r.
- 35 ORA: geloftesign. Heerewaarden, inv. 149, f° 12v.
- 36 ORA: dingsign. Zaltbommel, inv. 3, f° 108.
- 37 Centraal Bureau voor Genealogie (CBG): Coll. J.A. Coldewey, doos 8.
- 38 ORA: geloftesign. Deil, inv, 1091, f° 47 en 64.
- 39 ORA: dingsign. Deil, inv. 8, f° 102.
- 40 ORA: 1594: geloftesign. Deil, inv.1091, ^o 29v, 1637: geloftesign. Deil inv. 1094, f° 205.
- 41 ORA: geloftesign Deil, inv. 1091.
- 42 ORA: geloftesign. Zuilichem, inv. 670, f° 106.
- 43 ORA: gelofte sign. Heerewaarden, inv. 147.
- 44 ORA: geloftesign. Zaltbommel , inv. 307, f° 10v.
- 45 ORA: dingsign. Zaltbommel, inv. 99, f° 199.
- 46 ORA: geloftesign. Zuilichem, inv. 154, f° 173.
- 47 ORA: dingsign.Tuil, inv. 178, f° 59v.
- 48 ORA: dingsign. Zuilichem, inv. 3, f° 17.
- 49 ORA: dingsign. Zuilichem, inv. 3.
- 50 ORA: dingsign. Deil, inv. 7, f° 157.
- 51 ORA: dingsign. Zuilichem, inv. 137, f° 133v.
- 52 ORA: geloftesign. Deil, inv. 148.
- 53 ORA: geloftesign Tuil, inv. 1243, f° 1, 7 en 75, inv. 1244, f° 77 en 79.
- 54 ORA: dingsign. Zuilichem, inv. 1, f° 32v.

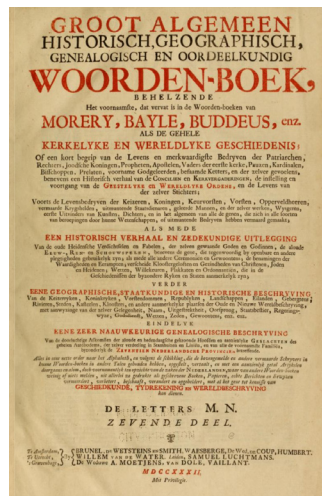
- 55 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1240, f° 86, en inv. 1241, f° 18.
- 56 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1239, f° 85.
- 57 ORA: geloftesign. Tuil inv. 1240, f° 269.
- 58 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1241, f° 17.
- 59 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1240, f° 62, 1240, f° 86 en 1241, f° 18.
- 60 ORA: geloftesign. Tuil, inv.1247, f° 18.
- 61 ORA: dingsign. Deil, inv. 3, f° 16v.
- 62 ORA: dingsign. Deil, inv. 3, f° 42.
- 63 HUA: Kapittel Sint Jan, ingang 222, inv. 290.
- 64 Arch. Abdij van Berne te Heeswijk-Dinther, oorkondenlijst klooster Marieënschoot, nr. 13, (1545), inv. 320, 1549: inv. 208, bijlage 1:61.
- 65 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1241, div. f°s,
- 66 ORA: geloftesign. Zuilichem, inv. 153, f° 3v.
- 67 OEA: geloftesign. Zuilichem, inv.153, f° 15.
- 68 ORA: Deil, inv. 119, f° 105.
- 69 ORA: Tiel, inv. 295, f° 344 (dinsdag na Palmzondag).
- 70 ORA: Tiel, inv. 295.
- 71 Nationaal Archief (NA): Archief Nassause Domeinraad, inv. 864 en Registratienrs. 1061, 1939 en 1940.
- 72 P.A.N.S. van Meurs: De Ridderschap van Nijmegen.
- 73 ORA: dingsign. Deil, inv. 2, f° 16.
- 74 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1242, f° 28 en 63.
- 75 ORA: geloftesign. Tuil, inv. 1240, 1241 en 1242 ,div. f°s.
- 76 ORA: dingsign. Deil, inv. 1, f° 288v.
- 77 Het Gelders Archief (HGA): Gelderse Rekenkamer, inv. 5501, f° 11v.
- 78 ORA: dingsign. Deil, inv. 2, f° 23.
- 79 ORA: Culemborg, inv. 237, f° 173.
- 80 ORA: geloftesign. Zuilichem, inv. 153, f° 21.
- 81 ORA: geloftesign. Zuilichem, inv. 153, f° 15.
- 82 ORA: dingsign. Deil, inv. 2, f° 180.
- 83 ORA: geloftesign. Zuilichem, inv.153, f° 3v.
- 84 ORA: Driel, inv. 968, f° 31.
- 85 ORA: geloftesign. Zuilichem, inv. 670, f° 106.
- 86 ORA: Zaltbommel, inv. 592, regest 128.
- 87 ORA: Zaltbommel, inv. 592, regest 128.
- 88 ORA: geloftesign. Deil. Inv. 1089, f° 139v.
- 89 Nat. Archief: F.A. Heereman van Zijdtwijck, inv. 2413.
- 90 CBG: Coll.Coldeweyj, doos 8 1517, '18, '20, en 1527.
- 91 CBG: Coll.Coldeweyj: doos 8, Nat. Arch: Coll. F.A. Heerema van Zijdtwijck 2355 en 2415.
- 92 Arch. Abdij Berne:, inv. 192.
- 93 Weeshuis Zaltbommel.
- 94 Nationaal Archief: F.A. Heereman van Zijdtwijck, inv. 2355.
- 95 OA. Tiel, inv.93, (keurboek), stuk 62.
- 96 OA. Tiel, inv. 93 (keurboek), stuk 62.
- 97 P.A.N.S. van Meurs: De Ridderschap van Nijmegen, blz. 136.
- 98 ORA. Tiel, inv. 295, f° 344v.
- 99 Mac. :register 59. [weet iemand waar dit te vinden is? Reacties graag aan de redactie]
- 100 Oud-Archief Nederhemert, inv. 305.
- 101 Jhr. Sloet, pag. 421, leen 176a de Ochtense weerd.
- 102 Arch. Abdij van Berne, inv. 239 en 160.

Groot Algemeen Historisch, Geografisch, Genealogisch, en
Oordeelkundig Woordenboek

Deze tien delen vormen samen het “Groot Algemeen Historisch, Geografisch, Genealogisch, en Oordeelkundig Woordenboek” en zijn digitaal doorzoekbaar. Dit boek is samengesteld onder het ‘opricht’ van David van Hoogstraten, M.D. en Matthaeus Brouerius van Nidek (Rechtsgeleerden). Later sloot ook Jan Lodewijk Schuer zich aan bij de opstellers van dit boeiende werk.

1. Het voornaamste dat reeds vervat was in de woordenboeken van Morery, Bayle, Buddeus, enz.
2. Kerkelijke en wereldlijke geschiedenis, zoals voorname Godgeleerden en befaamde Ketters
3. Geestelijke en wereldlijke Orden, zoals, Pausen, Bisschoppen, Keizers, Koningen, Keurvorsten, maar ook Dichters en uitvinders
4. Maar ook: Historische verhalen en zedenkundigen uitlegging, oude heidensche verdictselen en Fabelen, schouwspelen, ceremonieën en gewoontens, wetten, en plakaten
5. Geografische staatkundige en historische beschrijving van keizerrijken, koninkrijken, republieken, steden, dorpen, rivieren, enz.
6. "Eene zeer naauwkeurige genealogische beschrijving" van geslachten des gehele aardbodem, van alle voornaamste familiën, bijzonderlijk de "Zeventien Nederlandsche Provinciën" betreffende.

Harry Houtzager

Onderzoek in het buitenland zonder te reizen

Het probleem

Je vindt buitenlandse voorouders en je wilt daar onderzoek naar doen, maar ... hoe en tegen welke prijs en moeite?

De Nederlandse onderzoekers zijn hier te lande bevoorrecht met de mate van digitalisering van archiefstukken. Dat wil niet zeggen dat er in het buitenland niets te vinden is, maar het is vaak regionaal beschikbaar en digitaal veel beperkter. Landelijke brede informatie, zoals Wiewaswie, ontbreekt, met één uitzondering: Familysearch.

Maar zodra je moet gaan zoeken in bijv. notariële akten, is alleen het lokale archief 'the place to be'. Nu kun je vaak, net als in Nederland, een dienst als 'scannen op verzoek' aantreffen. Maar....tegen welke prijs?

Hier twee voorbeelden van internet:

1. Bij het Algemeen Rijksarchief in Brussel werd een verzoek gedaan een vreemdelingendossier te laten scannen. Voor het opzoeken werd 48 euro gevraagd plus nog enkele euro's voor het scannen.
2. Bij het FelixArchief in Antwerpen werd gevraagd een dossier van circa 50 pagina's te scannen. Omdat ze daar 12 euro per scan vragen, zou dat zo'n 500 euro's gaan kosten.

Een oplossing is natuurlijk om de auto te pakken en een buitenlands reisje te maken. Dan kun je zelf het dossier fotograferen – als je tenminste het dossier in handen krijgt – en thuis verder uitwerken. Daarna natuurlijk even voltanken en boodschappen doen, wat de reiskosten weer beperkt.

De oplossing

Een Nederlander en een Fransman hebben de volgende oplossing gecreëerd. Een genealogische marktplaats – de eerste ter wereld – die ze GenealogyDirect hebben genoemd. Als je je daarbij aansluit kan het zijn dat jij een verzoek uit het buitenland ontvangt voor hulp alhier. Maar jij kunt ook je vraag op die marktplaats stellen en indien er in de buurt van dat gezochte archief een andere aangeslotene aanwezig is, kan die voor jou het onderzoek doen.

Omdat je op een markt commercieel communiceert ontvang je een vergoeding voor je werk of betaal je wat voor hun werk voor jou. Van wat je betaalt ontvangt de marktplaats een deel en de onderzoeker het andere deel. Je mag jouw deel van de ontvangst ook doneren aan een goed doel (vermeld in het systeem).

Wil je gebruikmaken cq deelnemen aan dit systeem, kijk dan op www.genealogy-direct.net. Zie je daar, dat het door jou gezochte archief niet beschikbaar is, dan kun je dat zelf aanleveren en wordt het opgenomen in de lijst van GenealogyDirect.

En de kosten?

De prijsopbouw is als volgt:

De verzoeker post gratis het verzoek en gaat akkoord met een betalingsverplichting van €/\$/£ 10 -afhankelijk dus van het land waar het document zich bevindt bij de levering van het gevraagde document. De lokale (hobby-) genealoog die het document opzoekt krijgt hiervoor €/\$/£ 7,00. De kosten voor het platform en de financiële dienstverlening worden betaald met de andere €/\$/£ 3,00. Bij het bovenstaande voorbeeld, zou dat dus € 10,00 kosten ipv € 48,00 of zelfs € 500. Om maar niet te spreken van de reis, het tanken en de boodschappen.

Is het nog niet duidelijk, dan kan je zelf even kijken op:

https://www.youtube.com/watch?v=_q3VxiMtv94

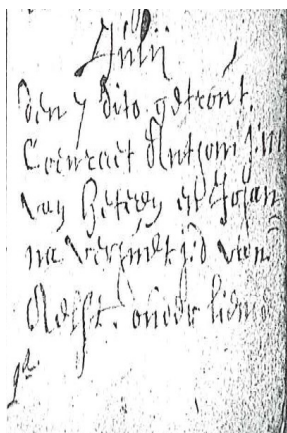
Jan Middelkoop

Coenraad van Heteren - ca 1700-1788

Wie is deze man, acht generaties van mij verwijderd en de nummer 138 in mijn kwartierstaat? Hij komt voor in het vorige nummer van Aqua Vitae, 2015-1, p.9.

Hij heeft een bewogen leven geleid, dus is er heel wat over hem te vertellen. Teveel voor de in dit nummer toegestane bladzijden. Ik zal me dus moeten beperken tot de hoofdzaken. Van zijn eerste echtgenote loopt er een lijn naar verre voorouders, die ik o.a. deel met medebestuurder Hans Thien en die zelfs uitkomt bij Karel de Grote.

Coenraet/ Coenraad/ Coendert is geboren in Heteren, want bij zijn huwelijk op 7 juli 1720 in Lienden met Johanna (Jantje) Verhuët wordt hij "Coenraet Anthonij:m van Heteren" genoemd. "Voor Pasen" 1726 wordt "Coenraet Anthoni man van Jantjen Verhuët tot Aelst" aangenomen als lidmaat van de kerk in Lienden. Er zijn geen primaire bronnen met de namen van zijn ouders en de juiste geboortedatum. Het DTB boek van Heteren van de periode 1700-1707 is helaas verloren gegaan. Wel is duidelijk dat hij ongeveer in 1700 geboren is, want in 1743 wanneer hij verwikkeld is in een rechtszaak, zegt hij zelf dat hij 43 jaar oud is en geboren in Heteren.

En zijn vader heet dus "Anthoni".

Zoeken vóór 1700 levert geen aanknopingspunt op. Maar... in het Doop-, Trouwen en Lidmatenboek van de Nederduits Gereformeerde gemeente van Heteren van 1707 - 1771 staat wel het echtpaar "Anthoni Koenders en Christijn Willems" genoemd. Zij laten op in 1709, 1711 en 1713 kinderen dopen. In 1713 een zoon die "Anthoni" wordt genoemd. Maar of dat de ouders van Coenraad van Heteren zijn? Omdat er tot op heden (april 2025) nog geen primaire bronnen zijn gevonden is er geen 100% zekerheid, maar al zoekende wordt het wel heel waarschijnlijk!

Van bovengenoemde Anthoni zou Koenders een geslachtsnaam, maar ook een patroniem kunnen zijn. Dan is zijn vader misschien een "Koendert" of "Koenraad" en mogelijk de grootvader van Coenraad van Heteren. De oudste zoon werd immers als regel naar de grootvader van vaders kant genoemd.

Zoon Anthonij

Coenraads oudste zoon heet Antonij Coenders. Dat zou ook naar een grootvader Anthonij kunnen verwijzen. Te meer daar hij altijd onder de naam "Antonij

Coenders" door het leven is gegaan. Dat is opvallend omdat alle andere kinderen later onder de naam "van He(e)teren" door het leven gaan.

Dan is er nog de naamgeving van de andere kinderen. De oudste zoon is dus waarschijnlijk volgens de gangbare regels naar grootvader van vaders kant en de tweede zoon naar grootvader van moeders kant genoemd: Lucas Verhuët.

Dochter Lucretia

De naam van de oudste dochter, Lucretia, is geen veel voorkomende naam, maar zo heet wel de oudste dochter van Anthoni Koenders en Christijn Willems! Was zij naar haar oma genoemd, die dan zo wordt geëerd door Coenraad en Jantje? De naam van dochter Willemina is zo gauw niet thuis te brengen, maar kan heel goed een vernoeming van oma van vaders kant zijn. Oma van moeders kant wordt vernoemd met Anna (Anneken) van Heteren.

Om het allemaal wat ingewikkelder te maken is het goed om te beseffen dat in het lokale dialect de naam "Anthoni" nogal eens wordt verbasterd tot "Tonnis" en dat wordt ook wel "Tunnis", dus "Teunis"! Zodoende is Christijn Willems in de ene akte getrouwd met Antoni Koenders en in een andere akte met Teunis Coenders! En die Teunis Coenders laat op 10 juni 1698 een dochter Lucretia dopen zonder dat de moeder wordt genoemd. Toen was er in Heteren een predikant die alleen de naam van de vader van de dopeling noteerde, vandaar. De vader presenteerde het kind ten doop, omdat de moeder nog in het kraambed lag.

Bruid

De volgende vraag is hoe Coenraad ertoe gekomen kan zijn om een bruid te halen in Lienden. Een aanwijzing is dat er in die tijd in Heteren een scholtus Evert Verhuët was, gehuwd met Catharina Hanewinkel(s)¹. Hij was mogelijk familie van Jantje Verhuët. Zij stamde namelijk uit een scholtenfamilie. Hoe dan ook, Coenraad van Heteren vestigt zich na zijn huwelijk samen met zijn echtgenote in Aelst, gemeente Lienden. Alle vijf kinderen van Coenraad en Jantje worden in Lienden geboren en in de kerk van Lienden gedoopt. Daar woonden ze dus, daar leven ze, totdat het noodlot toeslaat in 1743.

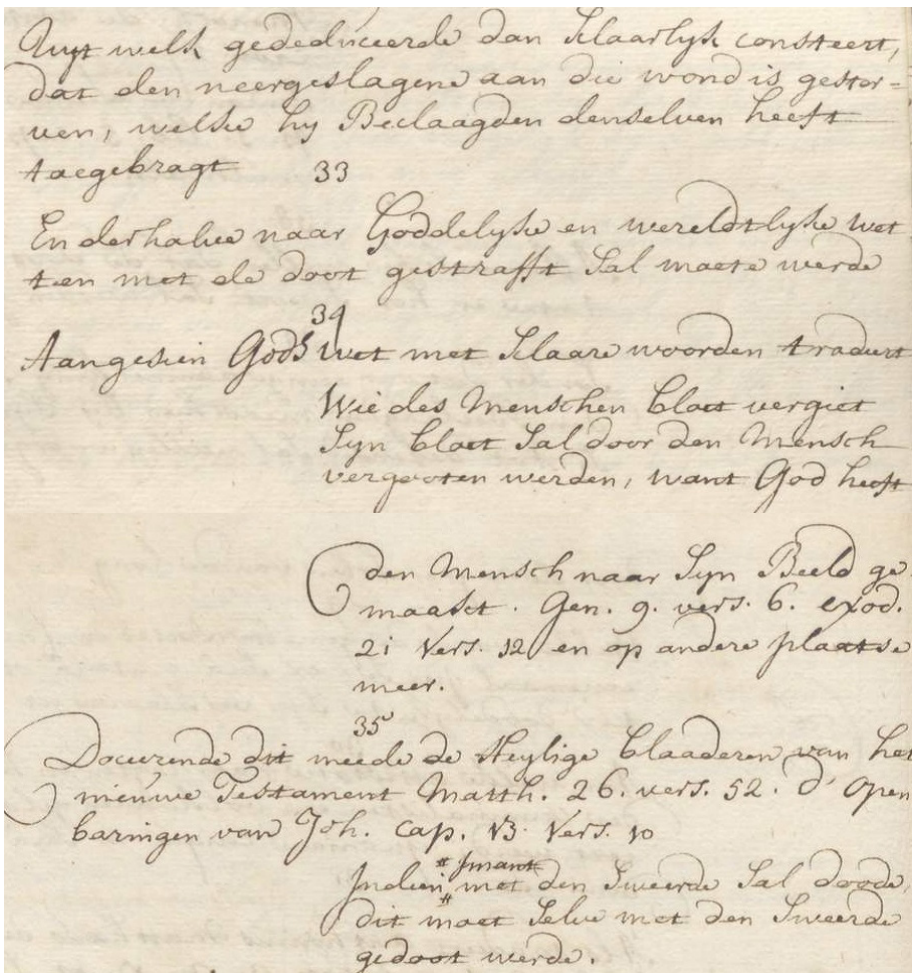
Caféruzie

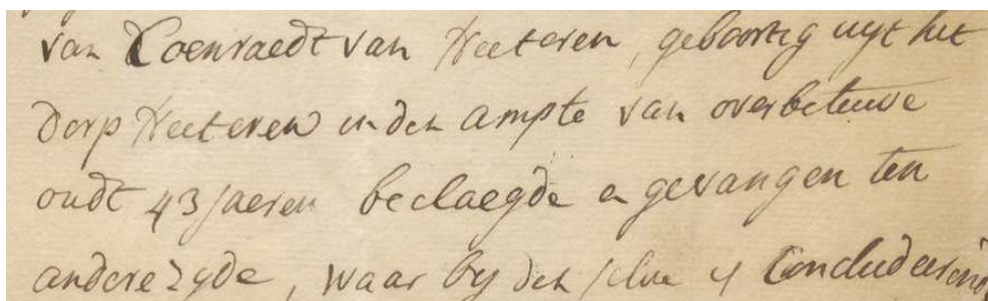
Op 6 mei 1743 krijgt Coenraad in de herberg van Oth van Eck in Eck na het kaartspe-len, ruzie met Willem Cornelisz van Hattum. Waarschijnlijk heeft de drank rijkelijk gevloeid. Het gaat er heftig aan toe, er worden messen getrokken, er vloeit royaal bloed en er is een dode te betreuren. Coenraad wordt ervan beschuldigd dat hij Cornelisz van Hattum dodelijk letsel heeft toegebracht. Een messteek heeft een

long doorboord. Zelf heeft hij ook een aantal flinke steken opgelopen en noemt zich "een man des doods", maar hij heeft het geluk dat er geen vitale delen zijn geraakt, zodat hij het overleeft. Hij wordt gevangen gezet en er komt een rechtszaak. Als hij schuldig zal worden bevonden wacht hem de doodstraf door het zwaard! Die strafeis wordt door de aanklager uitgebreid onderbouwd met bijbelteksten en jurisprudentie.

Rechtzaak

Het procesverslag is een boeiend document, maar niet gemakkelijk te lezen omdat er nogal wat latijn in voorkomt. Er zit bijv. een uitgebreid verslag bij van drie

Van Coenraedt van Heteren, geboortig uyt het
dorp Heteren in den ampte van Overbetuwe
oudt 43 jaeren beclaegde a. gevangen ten
andere 2de, waar by den pleu y Concluderend

artsen die het slachtoffer hebben onderzocht en hun bevindingen rapporteren in medisch latijn. Ook de juristen gebruiken veel latijn om hun betoog kracht bij te zetten.

Het hele procesdossier dwingt respect af voor de zorgvuldige gang van zaken: hoor en wederhoor, alles is zorgvuldig en letterlijk genoteerd!

Tijdens het proces wordt Coenraad door de getuigen min of meer de hand boven het hoofd gehouden: men heeft bepaalde dingen echt niet gehoord of gezien en nee, hij is geen querulant! Coenraads echtgenote zorgt voor meerdere getuigen à decharge. Zo wordt o.a. verklaard dat Coenraad van januari 1740 tot februari 1743 diaken is geweest en zijn ambt onberispelijk heeft vervuld!

Er volgt vrijspraak door gebrek aan bewijs. Echter, het is wel 1743, er heersen andere ideeën over rechtspraak dan in 2025! Er volgt een levenslange verbanning uit Lienden!

Dat vonnis moet door de scherperechter worden voltrokken, maar langdurig zoeken heeft me niet de informatie opgeleverd hoe en wanneer hij met vrouw en vijf kinderen uit zijn huis is gezet en uit Lienden verbannen is.

Terugkeer

Wel weet ik dat hij twee jaar na dato zich met zijn gezin in Heteren vestigt. Coenraat tekent op 6 mei 1745 een pachtcontract waarin wordt geregeld dat hij voor de duur van twee jaar van Rijcxken Luijb pacht "...haere Hofstede bestaande in Huijs, hof en Boomgaert met t vrugtgewas daerbij gelegen onder den kerspel Heteren ampte van Overbetuwe alwaar voorn: Luijb altans is wonende, en sulx voor den tijt van twee jaren stedig en vast fallende t eerste jaar sijnen aanvang neemende 1ste mej deses Jaars 1745 en Expireren den 1e Meij 1747 en dat aan Coenraat van Heteren en Jantje Verhuët Ehn ofte haeren Erven welcke het selve ook in paght zijn aannemende, en dat op volgende Conditie..." en die afspraken volgen daarna. Het contract is getekend te Heeteren op .."den sessten dag Meij 1745 {...} door Rijckje Luijb Coenraat van Heeteren en Samuel Hen-

128
 Ten verzoeken van Jantje Verhulst ^{procurator} Huizer: van
 Coenraat van Heteren, zoo is't, dat wij ^{procurator} ~~procurator~~
 des Eeck verklaren en betuigen mits
 deken, Dat gem. Man Coenr. van Heteren op
 den 1. Jan. 1740. tot diaken verkoren, en na
 omkominge der proct. bevestigd, en den 10.
 Febr. 1743, als Diaken is afgegaan, aittwijdens
 de acte Synodi, Dat gem. van Heteren zijn
 ampt als Diaken onberispelijk heeft waarge-
 nomen, en wegens zijn gedrag voor en in dien
 tyd van zijn Diakenſchap noyt eenige cen-
 ſuure is onderworpen geweest
 actum Eeck den 17. Febr. 1743. *Thod. Bruijnis*
Eeckd. Te Eeck.
 Cornelis Verhulst als diaken
 Claas Besselman

drick en Peter van Hien als Erfpaghters (getuigen)².

Jantje van Huët overlijdt op 5 juni 1749, "tussen 5 en 6 ure" 49 jaar oud. Zij wordt begraven in Randwijk op 12 juni. Coenraat blijft achter met vijf kinderen, in leeftijd variërend van 28 tot 16 jaar. Helaas kan ik geen "Magescheid" vinden, waarin het moederlijk erfdeel van de minderjarige kinderen (Lucretia, Willemina en Anna) wordt beschreven, noch een boedelbeschrijving.

Coenraad hertrouwt op 23 februari 1750 met Aaltje (Aaltje) Tomassen, dochter van Thomas Hendriksen en Elizabeth (Lijsbet) de Man³. Ook Aaltje kwam uit een gegoede familie. Toen in 1728 haar moeder jong overleed, kregen alle vijf kinderen in het magescheijt (beschrijving moederlijk erfdeel) de belofte dat ze bij het bereiken van de meerderjarige leeftijd o.a. zes honderd goud guldens zouden krijgen! Verder moesten ze allemaal leren lezen en schrijven!

Van de kinderen uit het huwelijk van Coenraat en Aaltje overleden vier van de vijf kinderen op zeer jonge leeftijd. Alleen zoon Johannes, geboren op 25-12-1756 bereikte de volwassen leeftijd. Hij werd tabaksplanter in Randwijk en bereikte de leeftijd van 71 jaar. Zijn nazaten wonen deels nog in Heteren. In de loop der eeuwen zijn er diverse huwelijken met leden van de familie Teunissen van Manen gesloten!

Aaltje Tomassen overleed op 13 maart 1764 op 46 jarige leeftijd⁴. Johannes is dan

pas zeven jaar. Deze Johannes of Jan van Heteren wordt ook wel Jan Coenders genoemd. Hij wordt met name zo genoemd in het magescheijd dat wordt opgemaakt als zijn vader op 26-10-1764 gaat hertrouwen. Dan krijgt Jan een aantal kostbare zaken toebedeeld, zoals een "...borstrock met Silvere knopen en een boek met Silver beslag.." Zijn vader belooft hem te zullen voorzien van "...kleadij en kost en Drank en het Selve te luaten leeren leesen en Schrijven na Sijne Staat...". Verder zal hij als zijn vader overlijdt OF als hij meerderjarig is geworden een met name genoemde akker krijgen, die ongeveer twee morgen groot is en zeshonderd gulden⁵. In de kantlijn van het magescheijd is vermeld dat op 11 oktober 1785 het geld is uitbetaald en de akte wordt geroijceerd. Jan tekent dan als "Jan van Heeteren" en Michiel Gijsbers en D. Holman zijn als erfpagters de getuigen.

Coenraads derde echtgenote is Gerritje van Ommeren, weduwe van Jan Peters Sleenburg. Ze bezit o.a. twee boerderijen in Zetten, nl de Sleenburg en de Brittagne. Straatnamen herinneren nog aan deze boerderijen. Ook Coenraad bezit het een en ander, vooral grond, graan en kapitaal.

Coenraad bereikt uiteindelijk de hoge leeftijd van ongeveer 87 jaar. Hij wordt op 7 januari 1788 begraven. Dan is hij al weer bijna vier jaar weduwnaar, want Gerritje is begraven op 28 april 1784.

Wanneer we vervolgens inzoomen op enkele kinderen van Coenraad van Heteren, zien we dat met name Antonij en Anna voor mij een belangrijke rol hebben gespeeld.

De kinderen

Antonij, de oudste zoon, gaat later door het leven gaat onder de naam: "Antonij Coenders". In 1763, koopt deze Antonij Coenders, samen met zijn tweede echtgenote Sanderijn Tomassen in Randwijk voor "...één duijsent gulden Hollants.." een boerderijtje van Gijsbert Peters, weduwnaar van wijlen Jenneke van de Wart⁶. Uit de beschrijving van dat boerderijtje, met "paal 80 en 91.." blijkt dat het om hetzelfde boerderijtje gaat, in Randwijk gelegen aan de huidige Achterstraat als hetgeen in 1783 door mijn voorouders Geurt Teunissen en Peterke (Petronella) van Gelder wordt gekocht! Zij zijn beschreven in Aqua Vitae, 2022 nummer 1

Bij genoemde aankoop treden Coenraat van Heteren en Hendrick van Rinsum op als "erfpagteren". Hendrick van Rinsum is de schoonzoon van Coenraat van Heteren, gehuwd met zijn dochter Willemina en dus een zwager van Antonij.

Om het boerderijtje te kunnen bekostigen lenen Anthonij en Sanderijna van ".de heere Bato van Hulst ontfanger des ampts Overbetuwe, en vrouwe Anna Gerarda Roukens echtelieden en hare erven eene capitaale somma van vierhondert negennegentig gulden." Dat doen ze tegen een rente van vijf procent. Het pas gekochte boerderijtje dient daarbij als onderpand en als extra zekerheid ver-

klaart Coenraat van Heteren zich ook borg te stellen.

Ondanks dat Coenraat garant stond voor zijn zoon en schoondochter voor hun lening bij Bato van Hulst, kende hij zelf toch ook wel financiële problemen, want op 8 september 1763 wordt “..door J.D. Everts aen cijne gerede en ongerede goederen voor 63 gulden cum expensis besaat gedaan, als in’t brede te sien in ‘t signaat van Elst quo fit relatio. “ Er wordt dus beslag gelegd op zijn bezittingen omdat een schuldeiser geld wil zien!

Het jaar 1763 was voor Coenraat en Aaltje ook wat betreft hun gezin een verdrietig jaar. Want op 13 april van dat jaar werd in Randwijk hun dochttertje Lijzebet van anderhalf jaar begraven. Dat was hun vierde kindje dat jong stierf. Alleen hun zoon Jan bereikte de volwassen leeftijd.

Blijkbaar hebben Anthonij en Sanderijn in 1765 financiële problemen, want in januari van dat jaar verkopen ze het boerderijtje met alle toebehoren voor vijfhonderd gulden aan (schoon)vader Coenraat van Heteren!⁷

De jongste dochter van Coenraad en Jantje, Anneken oftewel Anna van Heteren, trouwde Jan de Kat en zij werden mijn oudgrootouders, de nrs. 68 en 69 in mijn kwartierstaat. In het artikel in AV 2025, nr.1 zijn op p.9 twee generaties weggevallen! Namelijk deze Anna van He(e)eteren, gehuwd met Jan de Kat en hun zoon Klaas Johannes, 1781-1848, in 1806 gehuwd met Hendrijna Jager (1783-1861). Zij werden in 1813 de ouders van Hendrina (Hendje) de Kat, die in 1842 huwde met mijn bet-overgrootvader Geurt Geurtsen/ Teunissen van Manen.

Twee kinderen uit Coenraads eerste huwelijk, Lucretia en Lucas, trokken naar Amsterdam. In de tweede helft van de achttiende eeuw deden veel jonge mensen dat. Ze hoopten in die snel groeiende stad een beter leven te kunnen vinden. Het contact met hun nazaten is verloren gegaan.

Dat is niet het geval met de nakomelingen van Johannes (Jan) van Heteren. Velen van hen wonen nog in de Over Betuwe en er zijn in de loop van de tijd meerdere huwelijken met meisjes Teunissen van Manen gesloten. Een van die nazaten, een 90 jarige!, heb ik onlangs nog bezocht en zijn eerste vraag was: “Van wie ben jij er één?” Zijn grootmoeder was een Teunissen van Manen en de familierelatie was niet ver weg!

Besluit

Al met al is Coenraad van Heteren voor mij een zeer markante voorvader! Toen ik begon met het schrijven van dit artikel was hij voor mij gewoon een naam in de keten van mijn voorgeslacht. Nou ja gewoon... hij was wel een apart figuur, nota bene beschuldigd van moord! Langzamerhand kwam hij steeds meer tot leven! In zijn leven zie ik ook, niet voor het eerst, de ‘grote geschiedenis’

mits aan zijn kind te zullen geven een boef.
rook met zilveren knopen en een boek met
zilver beslag en verder het kind te bejagen
van sleazy en krost en Drank en het lehr
te lieten leeren leelen en schrijven na zijnen
Aaat en na doot van de Vader of tot zijne
mudige Saren gekoomen zijnde sal het kind
voor Moeders Versteef voor uyt hebben twee
Leenackers heen gekoomen van Jacob
Arijck en Tijme Geurtel same groot ongeveer
twa mogg Sonder daar van behoeven uyt
te keren en aan krontent gelt noch les kon.
dert Gulde. Dan sal de Vader ook behouden

ingekleurd worden met allerlei gebeurtenissen. Hij werd een mens van vlees en bloed, worstelend met het bestaan. Hij werd ook een zeer duidelijke illustratie van mijn overtuiging dat de Betuwse dorpjes vroeger zo ienie mienie klein waren dat alle Betuwnaren waarvan de voorouders al enkele eeuwen in deze streken wonen aan elkaar verwant zijn!

Detail magescheijd uit 1764 t.b.v. Johannes, zoon van Coenraad van Heteren en Aaltje Thomassen. Hij wordt ook Jan Coenders en later Jan van Heteren genoemd⁸.

Fragmentgenealogie van Coenraad van Heteren

I. Anthoni/Theunis/Tonnis Koenders, vermeld, trouwt Christijn Willems. Zij zijn waarschijnlijk Coenraads ouders.

Uit dit huwelijk:

1. Lucretia Koenders, gedoopt Heteren 10 juni 1698.
2. Coenraad, volgt II.
3. Sofia Koenders, gedoopt Heteren 24 februari 1709.
4. Jan Koenders, gedoopt Heteren 25 oktober 1711.
5. Anthoni Koenders, gedoopt Heteren 10 dec. 1713.

II. Coenraad van Heeteren, geboren circa 1700, tabaksplanter, begraven Randwijk 7 januari 1788, trouwt (1) Lienden 7 juli 1720 Jantje Verhuët, gedoopt Lienden 9 mei 1700, begraven Randwijk 5 juni 1749, dochter van Lucas en Anna van Wijck; trouwt (2) Randwijk 23 februari 1750 Aaltjen Thomassen, gedoopt Randwijk 12 september 1717, tabaksplantster, begraven Randwijk 13 maart 1764, dochter van Thomas Hendriksen en Elizabeth de Man; trouwt (3) Zetten 26 oktober 1764 Gerritje van Ommeren, landbouwster, begraven Randwijk 28 april 1784, weduwe van Jan Peters Sleenburg.

Uit het eerste huwelijk:

1. Antonij, volgt IIIa.
2. Lucas, volgt IIIb.
3. Lucretia van Heeteren, gedoopt Lienden 6 juli 1727, begraven Amsterdam 4 juli 1759.
4. Willemina, volgt IIIc.
5. Anna, volgt IIId.

Uit het tweede huwelijk:

6. Jan van Heeteren, gedoopt Randwijk 3 januari 1751, begraven Randwijk.
7. Jan van Heeteren, gedoopt Randwijk 9 juli 1752, begraven aldaar 17 oktober 1752.
8. Jantina van Heeteren, gedoopt Randwijk 7 juli 1755, begraven Randwijk.
9. Johannes, volgt IIIe.
10. Lijzebet van Heeteren, gedoopt Randwijk 4 oktober 1761, begraven aldaar 13 april 1763.

IIIa. Antonij Coenders, gedoopt Lienden 26 januari 1721, trouwt (1) Anneke Willemsen; trouwt (2) Heteren 23 juli 1757 Sanderijn Tomassen.

Uit het tweede huwelijk:

1. Tonis Coenders, gedoopt Heteren 8 juli 1759.
2. Thomas Coenders, gedoopt Heteren 31 mei 1761.
3. Willem Coenders, gedoopt Randwijk 10 nov. 1765.

IIIb. Lucas van Heeteren, gedoopt Lienden 10 februari 1726, waagdrager in het Leijdsche veem op de Vijselgragt bij de Noorder dwarsstraat, begraven Amsterdam 26 augustus 1777, trouwt (ondertrouwt Amsterdam 6 november) 1761 Pieternella Stapel.

Uit dit huwelijk:

1. Johanna Willemina van Heeteren, gedoopt Amsterdam 12 september 1764.
2. Mourits van Heeteren, gedoopt Amsterdam (Westerkerk) 21 februari 1768.
3. Johanna Sophia van Heeteren, gedoopt Amsterdam 8 februari 1769, begraven aldaar 1 september 1772.
4. Willemina van Heeteren, gedoopt Amsterdam 2 januari 1774.

IIIc. Willemina van Heteren, gedoopt Lienden 29 mei 1730, landbouwster, begraven Randwijk 6 mei 1783, trouwt Randwijk 15 nov. 1749 Hendrik van Rinsum, gedoopt Heteren 20 mei 1708, landbouwer, begraven Randwijk 8 mei 1793, zoon van Derk en Hendrina/Hendrijn Peters en weduwe van Aaltje Bongaarts.

IIId. Anna van Heeteren, gedoopt 22 februari 1733 in Lienden, tabaksplanter, overleden Randwijk 15 januari 1831, 97 jaar oud, ondertrouwt Randwijk 11 april 1777 trouwt Randwijk 4 mei 1777 Jan de Kat, gedoopt Randwijk 27 januari 1750, tabaksplanter, overleden Randwijk 25 februari 1815, zoon van Claas de Kat en Johanna Kuijpers.

IIle. Johannes van Heteren, gedoopt Randwijk 25 december 1756, tabaksplanter, overleden Randwijk 10 april 1828, trouwt (1) Randwijk 27 januari 1786 Gerritje Roelofsen, begraven Randwijk 28 februari 1799; trouwt (2) Randwijk 28 (kerkelijk 20) maart 1800 Feijtje Buijs, gedoopt Randwijk 7 augustus 1772, winkeliersche, overleden Randwijk 1 april 1858, dochter van Johannis Jacobs en Jenneke Binsbergen.

Uit het eerste huwelijk:

1. Hendrijna van Heteren, gedoopt Randwijk 22 juni 1788.
2. Gudeelia van Heteren, gedoopt Randwijk 7 dec. 1794.
3. Levenloos aangegeven kind, begraven Randwijk 23 februari 1799.

Uit het tweede huwelijk:

4. Levenloos aangegeven kind, begraven Randwijk 23 januari 1801.
5. Johannis, gedoopt Randwijk 18 oktober 1807, tabaksplanter, overleden Randwijk 9 maart 1864, trouwt Heteren 21 juli 1838 Cornelia Lambarte Aalbers, geboren Randwijk 10 oktober 1814, tabakplantster, overleden Randwijk 25 juli 1887, dochter van Jacob Aalbers en Hendrina Lamers.
6. Arien van Heteren, gedoopt Randwijk 30 juli 1809.

Maria Teunissen van Manen

Noten

1. Zie bijv. GA 0176_949.2, blz. 6,7,8 voor de dopen van drie kinderen van dit echtpaar en het artikel van W. van de Westeringh Onmondige kinderen en hun voogden in de Over-Betuwe 1731: schoutambt Heteren, in Aqua Vitae 2002-1, blz. 30.
 2. Protocol van bezwaar van het schoutambt Heteren, 1653-1759. 0193 ORA Overbetuwe (Gelders Archief) inv. nr. 312 1743-1751 scan 94 van 366.
 3. GA 955-0114.
 4. GA 958-0037
 5. GA 0193-375-108 t/m 110.
 6. NL-AhGldA_0193_375-0085, 0086 en 0087.jpg; f40-f41
 7. ORA Overbetuwe 0193-375, protocol 42 (folio 57v.-58v. registratie 31 januari 1765.
 8. GA 0193-375-108 t/m 110. jpg.
-

De Schotten zijn er weer!

Heb je ze misschien gemist? In een verlaten en bijna vergeten database vond ik ze terug: 44.400 Schotten die ooit verbleven in het Nederland van de zestiende, zeventiende en achttiende eeuw. Als militair, soldaat of als handelaar en gelukzoeker, al dan niet getrouwd.

In pdf's en dus doorzoekbaar, met daarbij in de rechtse kolom van de pdf een soort cryptische omschrijving met info over hun verblijf in Nederland zoals huwelijken, overslag- en opslag van goederen in Zeeland.

Kijk op: <https://www.ngv-afdelingen.nl/bet/schotten-in-nederland/>

Wanneer kwamen de Schotten?

De Schotse Brigade

Al dadelijk bij het uitbreken van de Tachtigjarige Oorlog werden huurtroepen geworven in Schotland. Naar schatting vochten duizend soldaten in tien regimenten mee tegen de Spanjaarden. Vanaf 1577 vormden zij een organisatorisch verband. Veel van deze Schotten waren gelegerd in Den Bosch

Met de Stuarts werd in 1678 een traktaat gesloten over de **Schotse brigade**. De Staten-Generaal kregen vrije werving in Schotland en tegen betaling Schotse officieren in Britse dienst gedetacheerd. De koning van Engeland kon in geval van een Europese of een binnenlandse oorlog de brigade tijdelijk opeisen.

Nadat de Spaanse Successieoorlog in 1713 was beëindigd met de Vrede van Utrecht werden alleen de oudste drie regimenten behouden, welke verenigd waren in de Schotse Brigade. Deze regimenten werden genummerd als Regimenten Schotten 1, 2 en 3. Ze waren echter beter bekend onder de namen van hun regimentscommandant zoals dat in die tijd gebruikelijk was. Hun taak was de verdediging van de barrièresteden tegen Franse agressie.

De Schotse Regimenten bleven Britse regimenten en onderscheidden zich door de rode uniformen van de militairen en de Britse vaandels. Groot-Brittannië zond karsaai, laken, galon en geborduurde grenadiersmutsen om de regimenten te kleden. De officieren droegen de Britse karmozijnrode sjerpen en Britse ringkragen en spontons. Ook hadden zij hun eigen mars, de zogenaamde "Schotse Marsch". Groot-Brittannië stond het de officieren van de Brigade toe om rekruten te werven in Schotland. Het Regiment Schotten nr. 1 had bijvoorbeeld veel rekruten uit de clan MacKay. Sommige Schotse families bleven enkele generaties verbonden aan een regiment doordat meerdere leden als officier werden aangesteld.

Uit Wikipedia, de vrije encyclopedie

Kooplieden

De 'Schotse stapel' betrof een contract tussen de koning van Schotland en vanaf 1541 het stadsbestuur van Veere. Aan Schotse kooplieden werd een groot aantal voorrechten verleend. Het ging om kooplieden uit Dundee, Perth, Aberdeen, St. Andrews, Montrose en Cupar. In ruil zegden deze steden toe alle Schotse goederen bestemd voor havens in Vlaanderen, Brabant en Holland eerst in Veere op te slaan. Onder de goederen nam de Schotse wol de belangrijkste plaats in.

Als gevolg van het stapelrecht vestigden zich steeds meer Schotten in Veere. Zij hadden in Veere hun eigen wetten en oefenden hun eigen rechtspraak uit. Ook hadden zij een eigen kerk, kerkhof en andere voorzieningen. De aanwezigheid van Schotse kooplieden in Veere eindigde in 1799.

zie verder op: <https://www.zeeuwsarchief.nl/zoekgids/schotten/>

Je gelooft het niet, als je het niet zelf hebt gezien

Of, zoals Cruijff het treffend zei: Je snapt het pas, als je het begrijp.

Je zoekt een 'Lucas van Velzen', maar kan ook 'Velsen' zijn, en je vindt op de site van archief 1, zijn huwelijk met vrouw A. Even verderop zie je dat hij vader wordt van een zoon met moeder B. Kan zijn, gewoon twee keer getrouwd. Komt vaker voor, toch?

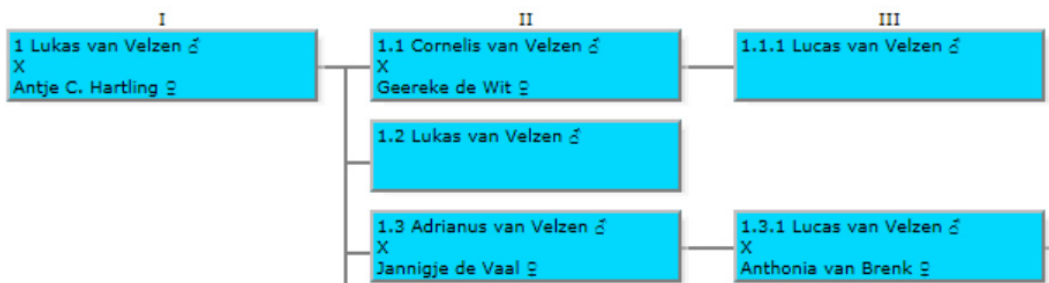
Maar als je zijn tweede huwelijk zoekt, blijkt dat veel te dicht te liggen bij huwelijk 1 en de geboorte van een andere zoon uit dat huwelijk.

Dus verder zoeken. De oplossing blijkt ongelooflijk.

In de gemeente Beest (nu dorp Beesd in gemeente West-Betuwe) werd op 'den Zesden Maart achttien honderd acht en vijftig' onder akte 15 ingeschreven de geboorte van **Lucas van Velzen** geboren op de vijftiende 'des avonds om tien ure' in **Beest**. Zijn ouders zijn Adrianus van Velzen en Jannigje de Vaal. Getuigen zijn **Willem Grandia** en Albertus Theodorus Maissan.

De volgende akte (16) in Beest, ook op 'den Zesden Maart' 1858 wordt ingeschreven de geboorte van **Lucas van Velzen**, geboren op de vijftiende 'des avonds om elf ure' in **Acquoi**. Zijn ouders zijn Cornelis van Velzen en Geerke de Wit. Getuigen zijn **Willem Grandia** en Michael de Bont.

N°. 15 Heden den *Zesden Maart* achttien honderd acht en vijftig, is voor mij ondergeteekende Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der Gemeente BEEST, Provincie GELDERLAND, verschenen *Adrianus van Velzen* van beroep *timmerman* oud *veeren dertig* jaren, wonende te *Beest* welko aangifte heeft gedaan dat *zijn huidevrouw Jannigje de Vaal* zonder beroep in *haar woning* te *Beest* op den *vijsden Maart* dezes jaars, des *avonds* om *tien* ure, is bevallen van eenen *Loon* aan welke de voornaam is gegeven van *Lucas*.

Kortom, je zoek naar de geboorte van 'Lucas van Velzen' en 'Beesd' en als je niet in de akten duikt maar in het Gelders Archief de ene vind en in het RAR de andere, met dezelfde geboortedatum, dan krijg je vertrouwen in het indexatie werk van de archieven een aardige knauw. Maar bij verder zoeken komt dat vertrouwen toch weer terug.

Hun vaders blijken twee broers, die beide hun zoons vernoemen naar hun vader en die 'toevallig' hun echtgenotes hebben opgezadeld met een perfect synchroon verlopende zwangerschap.

Jan Middelkoop

N°. 16 Heden den *ziedien Maart* achtien honderd acht en vijftig, is voor mij ondergeteekende Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der Gemeente BEEST, Provincie GELDERLAND, verschenen *Cornelis van Velzen* van beroep *daglooner* oud *veertig* jaren, wonende te *Segrooi* welke aangifte heeft gedaan dat *zijn huisvrouw Geerke de Wit* zonder beroep in hare *erning* te *Segrooi* op den *vijsden Maart* dezes jaars, des *avonds* om *elf* ure, is bevallen van *eenen Zoon* aan welke de voornaam is gegeven van *Lucas*.

Lezingenprogramma najaar 2025

De lezingen vinden dit najaar plaats op de vierde woensdagavond van de maand in het Regionaal Archief Rivierenland te Tiel, adres J.S. de Jongplein 3. Hoek Papesteeg en Teisterbantlaan.

Zaal open om 19.30. Einde van de lezing circa 22.00 uur.

Woensdagavond 24 september 2025

Zoeken met FamilySearch

Spreker: Yvonne Bosch

Yvonne Bosch zelf is al van jong af aan geïnteresseerd in haar eigen familiegeschiedenis en sinds 2012 actiever. Vanaf 2018 is zij teamleider FamilySearch Europa Centraal en recruiting specialist.

Ze heeft een boeiend verhaal over alle ins en outs van Familysearch middels een informatieve en enthousiaste diapresentatie. De genealogische gegevens die de mormonen wereldwijd verzameld hebben is van onschatbare waarde voor ons 'simpele internet-onderzoekers'.

Naast deze enorme verzameling, heeft FamilySearch ook een wereldwijde stamboom, waar meer dan 1 miljard personen inzitten met hun voorouders en nazaten. Iedereen kan aan dat project deelnemen en personen uit zijn verzameling koppelen aan bestaande personen in deze stambom.

Kom naar deze voordracht en doe je voordeel met de inhoud, of kom met je specifieke zoek-vragen.

Woensdagavond 22 oktober 2025

DNA – Wie waren mijn voorouders en waar kwamen zij vandaan?

Spreker: Annemieke van der Vegt

DNA – Hoe werkt dat, welke mogelijkheden zijn er en wat kan ik er eigenlijk mee? Wie waren mijn voorouders en waar kwamen zij vandaan? Die vragen zijn dankzij DNA-testen steeds makkelijker te beantwoorden.

Maar hoe werkt dat, welke mogelijkheden zijn er en wat kan ik er eigenlijk mee? Die vragen hoopt Annemieke van der Vegt te beantwoorden tijdens haar lezing. In 2014 was haar vader de eerste die ze vroeg om een DNA test te doen in haar familie. Toen de uitslag binnenkwam werd bevestigd dat zij een West-Afrikaanse voorvader heeft. Tijdens haar uitgebreide onderzoek "Hoe heette Christiaan?" werd ook DNA ingezet, velen nazaten lieten zich testen. Hierdoor kreeg Annemieke steeds meer mogelijkheden voor onderzoek.

Ze loste een aantal vader onbekend, waaronder haar vaders betovergrootvader, in haar stamboom op. Vond koekoekskinderen, buitenechtelijke kinderen en onbekende nazaten.

Aan Annemieke is in 2022 de Nederlandse Prijs voor Genealogie toegekend voor haar onderzoek dat u kunt lezen op haar uitgebreide blog www.hoeheettechristiaan.nl.

Met deze opgedane kennis werd ze lid van het zoekteam van familiedetective Els Leijns en heeft ze in 2021 haar onderzoeksbureau DNA Hulp opgericht. Samen met haar cliënten gaat ze op zoek naar onbekende voorouders, gebruik makend van DNA. Op zoek naar ouders, grootouders, over grootouders die met genealogisch onderzoek niet gevonden kunnen worden.

Tijdens de lezing vertelt Annemieke over de verschillende soorten DNA tests en wat er door zichtbaar wordt. Ze zal dieper ingaan over de mogelijkheden van de autosomale testen die gebruikt worden bij de zoektochten naar onbekende voorouders. Ze gebruikt hiervoor voorbeelden uit haar eigen familiegeschiedenis. Verhalen van haar cliënten zijn terug te vinden op haar website www.dnahulp.nu.

Aan het eind van de lezing is er de mogelijkheid tot het stellen van vragen.

Woensdagavond 26 november 2025

Korte ALV (hierover nadere informatie in een volgende nieuwsbrief), gevolgd door de lezing:

Je stamboom online publiceren met GensDataPro, kan dat?

Spreker: John Glaser

Jazeker, en John komt ons deze avond vertellen hoe hij zijn stamboom online heeft gepubliceerd met dit programma. Waar het onderzoek vaak stopt bij het verzamelen van gegevens, gaat hij een stap verder: het toegankelijk maken van zijn familiegeschiedenis voor iedereen via een online platform.

Er zijn 17 instructiefilmpjes voor de werking van GDP. Echter geen voor het maken van een website met GDP informatie. John Glaser heeft deze wel gemaakt.

John toont hoe je gegevens vanuit het programma exporteert en omzet naar een complete online stamboomwebsite. Hij legt uit hoe je met enkele eenvoudige stappen je stamboom kunt genereren in HTML-formaat en hoe je deze kunt uploaden naar een webserver. Daarbij geeft hij praktische tips over de structuur van je website en het toevoegen van visuele elementen zoals foto's.

Deze presentatie is een perfecte kans om te ontdekken hoe je jouw genealogisch werk kunt delen met familie en geïnteresseerden, zonder dat je een expert in webdesign hoeft te zijn! Gebruik je GensDataPro voor het bijhouden van je stamboom? Dan mag u deze bijeenkomst eigenlijk niet missen. Er is natuurlijk voldoende gelegenheid om vragen te stellen aan John. Neem ook gerust je eigen laptop mee.

NGV afdeling Betuwe *colofon*

Bestuur

Voorzitter	vacature (tijdelijk: secretaris)	0634-260-276 voorzitter-BET@ngv.nl
Secretaris	Jan Middelkoop	0634-260-276 secretaris-BET@ngv.nl
Penningmeester	Arie Oppelaar	0344-643-271 penningmeester-BET@ngv.nl mariateunissenvanmanen@gmail.com
Lid - Lezingen	Maria Teunissen van Manen	
Lid - Public Relations	vacature (tijdelijk: secretaris)	
Redactie Aqua Vitae	Maja Westhoff	majawesthoff@gmail.com
Webmaster	Harry Houtzager	0344-655-089 of 06-2192-1331 h.houtzager@telfort.nl
Afgevaardigden naar ALV	Jan Middelkoop en Arie Oppelaar	

Bibliotheek Arie Oppelaar
Molensteeg 11 4053 HG, IJzendoorn

0344-643-271

Helpdesk computergenealogie

Aldfaer:

GensdataPro: (zie hun website)

Reunion: Peter van Maanen

(vragen via de website)
<https://www.gensdatapro.nl/site/>
0418-651-950

Stamboomcafé coordinator

Jan Middelkoop

0634-260-276
secretaris-BET@ngv.nl

Kwartierstaten-project

Ron Walles

0344-632-640 Ron@walles.net

Schepenbanken-project

Peter van Maanen

betuwe@genweb.nl

Internet

Afdelingswebsite: www.ngv-afdelingen.nl/bet/

Facebook: NGV Afdeling Betuwe

Twitter: twitter.com/NGV_BET

Drukwerk Meerpaal Grafimedia BV, Tiel

ISSN

1879-7253

Nederlandse Genealogische Vereniging

Website: <https://www.ngv.nl>

E-mail: info@ngv.nl

Post: Postbus 50, 3980 CB Bunnik

Telefoon: 085-105-1199

Verenigingscentrum: Kosterijland 3-5, Bunnik

Openingstijden: Het Informatiecentrum is op afspraak geopend elke 1e en 3e donderdag en de 2e zaterdag van de maand van 10:00 tot 16:00 uur, behalve op feestdagen.

Wil je lid worden of iemand een lidmaatschap cadeau geven? Doe dat hier www.ngv.nl/hoofd/lid-woorden/

Vroeger: Tieler- en Bommelerwaard, Over- en Neder-Betuwe

Nu: Gemeenten Zaltbommel, Maasdriel, Buren, Culemborg, Lingewaard, Neder-Betuwe, Overbetuwe, West Betuwe en Tiel

Plaatsen: Aalst (Lienden), Aalst (Bommelerwaard), Achter den Haag, Acquoy, Ammerzoden, Andelst, Asch, Asperen, Barstein, Beesd, Bergakker, Beusichem, Bommel, Brakel, Bruchem, Buren, Buurmalsen, Culemborg, De Marsch, Deil, Delwijnen, Dodewaard, Driel, Drumpt, Ech-teld, Eck en Wiel, Eldik, Enspijk, Erichem, Est, Gameren, Geldermalsen, Gellicum, Goilberdingen, Haaften, Hedel, Heesselt, Hellouw, Hemmen, Herveld, Heteren, Heukelum, Hien, Hoenzadriel, Hurwenen, IJzendoorn, Ingen, Kapel-Avezaath, Kerk-Avezaath, Kerkwijk, Kesteren, Lede en Oudewaard, Lienden, Lingewaard, Lutterveld, Maurik, Medel, Meerten, Meteren, Neder Betuwe, Neder Hemert, Neerijnen, Nieuwaal, Ochten, Oensel, Ommeren, Ooij, Ophemert, Opheusden, Opijnen, Passewaaij, Pottum, Poederroijen, Randwijk, Ravenswaaij, Rhenoy, Rijs-wijk, Rossum, Rumpt, Spijk, St.Andries, Tiel, Tricht, Tuil, Varik, Velddriel, Vuren, Waardenburg, Wadenhoijen, Well, Wely, West Betuwe, Zandwijk, Zennewijnen, Zetten, Zoelen, Zoelmond, Zuilichem.